

S K Ö T S E L P L A N

för Holmöarna

Del 1, Landområden

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid	
I	ALLMÄN BESKRIVNING	1
1	Administrativa data	1
2	Grund för beslut samt föreskrifter	2
3	Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden	5
3.1	Naturförhållanden	5
3.2	Kulturhistoriska förhållanden	6
3.3	Markanvändning	7
3.4	Tillgänglighet	7
3.5	Anordningar för friluftslivet	7
3.6	Inventeringar m m	8
II	PLANDEL	9
1	Disposition och skötsel av mark och vatten	9
1.1	Övergripande mål	9
1.2	Riktlinjer och åtgärder	9
1.2.1	Skogsmarken	9
1.2.2	Vattenområden	11
1.2.3	Faunavård	11
1.2.4	Jakt och fiske	11
1.2.5	Disposition och skötsel av byggnader	11
1.2.6	Fornvård	12
2	Anordningar för rekreation och friluftsliv	13
2.1	Övergripande mål	13
2.2	Riktlinjer och åtgärder	13
2.2.1	Tillgänglighet	13
2.2.2	Friluftsanordningar	13
2.2.3	Renhållning	14
2.2.4	Övrigt	15
2.2.5	Information	15
2.2.6	Utmärkning	15
2.2.7	Ansvarsförhållanden	15

3	Tillsyn	16
4	Dokumentation	16
5	Revidering av skötselplanen	16
6	Finansiering av naturvårdsförvaltningen	17

Bilagor

1	Karta, skala 1:50 000
2	Förteckning över inventeringar, rapporter m m
3	Inventeringsprogram för den högre faunan
4	Förteckning över fornlämninga.
5	Skötselplanekarta, skala 1:50 000
6	Ekonomisk utredning

I ALLMÄN BESKRIVNING

1 ADMINISTRATIVA DATA

<u>Skyddsform</u>	Naturreservat
<u>Objektnummer</u>	2402046
<u>Beslutsdatum</u>	1980-12-15
<u>Kommun</u>	Umeå
<u>Registerområde</u>	Holmö socken
<u>Läge</u>	Naturreservatet är beläget i västra delen av Kvarken, cirka 10 km från fastlandet och 30 km OSO Umeå. Topografiska kartbladet 200 2/201 1 (20K SO/20L SV), 200 4/201 3 (20K NO/20L NV) Ekonomiska kartbladet 200 2-79 (20K 2-7j), 201 4-70 (20L 4-7a), 201 71 (20L 7b) Reservatet finns redovisat på karta, bilaga 1.
<u>Areal</u>	C:a 25 000 ha
varav landareal	C:a 2 800 ha
<u>Fastigheter</u>	Enligt särskild förteckning.
<u>Markägare</u>	Enligt särskild förteckning.
<u>Nyttjanderätter</u>	På den av staten förvärvade marken inom reservatet har de förra ägarna i vissa fall förbehållit sig äganderätten till stugor, båtplatser och dylikt med tillhörande markområden samt rätt till uttag av husbehovs- virke och brännved. Dessa och andra nyttjanderätter behandlas närmare i plandelen.
<u>Naturvårds- förvaltare</u>	Länsstyrelsen i Västerbottens län. För skötseln av naturreservatet skall en rådgivande arbetsgrupp med representanter för länsstyrelsen, Umeå kommun samt den bofasta befolkningen på Holmön inrättas. Länsstyrelsen utser ledamöter. Naturvårds- verket skall regelmässigt kallas till grup- pens sammanträden.

GRUND FÖR BESLUT SAMT FÖRESKRIFTER

Grunden för beslutet

Holmögruppen som sträcker sig längs en nordsydlig längdaxel består av de större öarna Holmön, Ångesön, Grossgrundet, Gadden samt Stora och Lilla Fjäderägg med tillhörande småöar.

Ögruppen har i sen tid rest sig ur havet. Landskapet fick sin utformning under den senaste nedisningen vilket bl a märks i en utpräglad drumlintopografi och förekomsten av hållmarker med välbevarade isräfflor.

Vegetationen utmed stränderna präglas starkt av den kraftiga landhöjningen i området med åtföljande snabba successionsförlopp. Tillsammans med landhöjningen bidrar den småbrutna terrängen till en mycket rik och väldifferentierad uppsättning av olika vegetationstyper.

Faunan är mångformig och har inslag av hotade och störningskänsliga arter. Ögruppen är med sitt läge i Kvarken av stort biogeografiskt intresse, inte minst för studiet av österifrån invandrande arter.

Vattenområdena med tillhörande bottnar i anslutning till ögruppen har höga marina naturvärden.

Holmögruppen är som helhet av riksintresse för den vetenskapliga naturvården.

Kulturhistoriskt intressant objekt förekommer, främst på Stora Fjäderägg som ur kulturminnessynpunkt klassats som riksintressant område.

Delar av Holmöarna är av stor betydelse för det rörliga friluftslivet i Umeåregionen.

Ändamålet med naturreservatet är att för framtiden bevara Holmönaturen som i sig själv är av högsta värde med hänsyn till dess geologiska, botaniska, zoologiska och marinbiologiska betydelse samt göra den tillgänglig för naturstudier, forskning och friluftsliv.

Meddelade föreskrifter

- A. Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen angående inskränkningar i markägarnas och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet eller allmänt vattenområde inom reservatet
-

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar mark- eller bottenpografi, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, muddra, schakta, dika, dränera, utfylla, tippa och dumpa med undantag för uttag av material för vägen på Ångesön och för smärre åtgärder som borttagande av stenar i båtlänningar och liknande,
2. spränga på land eller i vatten såväl under som ovan vattenytan, dock med samma undantag som under punkt 1,
3. placera ut större föremål eller andra anordningar på botten under längre tid eller permanent,
4. artificiellt påverka havsområdets bottenbeskaffenhet, vattenomsättning, syrehalt, temperatur, kemiska sammansättning eller liknande,
5. lägga upp fartyg eller husbåtar med undantag för ordinära fritidsbåtar och fiskebåtar,
6. bunkra, lagra eller lossa flytande bränslen,
7. släppa ut avloppsvatten, gifter, vådliga ämnen eller bekämpningsmedel,
8. permanent dra fram mark- eller luftledningar eller rör och ledningar i vattnet eller på botten,
9. anordna upplag annat än tillfälligt för jord- och skogsbrukets eller fiskets behov,
10. anlägga skjutbana,
11. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförbar anordning, med undantag för informations- och fridlysningstavlor samt sjömärken,
12. uppföra helt ny byggnad eller annan anläggning med undantag för på bebyggd tomtplats,
13. använda kemiska bekämpningsmedel,
14. inplantera för området främmande växt- eller djurarter,
15. tillföra växtnäringsämnen.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

1. uppföra helt ny byggnad på bebyggd tomtplats och utföra till- eller påbyggnad eller ändra eller utnyttja byggnad eller anläggning för att tillgodose annat ändamål än det vartill den tidigare varit använd,

2. förändra byggnads eller anläggnings yttre utseende med undantag för målning i falurött eller brunt,
 3. avverka eller utföra andra skogsvårdande åtgärder med undantag för avverkning av virke och brännved, som utnyttjas på Holmöarna,
 4. avverka döda eller döende träd,
 5. på skogsmark plöja eller utföra mekanisk markbearbetning.
- B. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra författningar gäller förbud att

1. störa djurlivet genom t ex närgången fotografering av fågelbo, lya eller gryt,
2. medföra ej kopplad hund eller annat lösgående husdjur,
3. göra upp eld på berghällar och klapperstensfält samt under tiden 15 maj - 1 september göra upp eld på annan plats än havsstrand,
4. på land framföra motordrivet fordon annat än på anvisade vägar och leder. Bestämmelsen gäller ej vintertid bofast befolkning på Holmöarna för färd med snöskoter samt markägare för skötsel och tillsyn av sin mark. Transporter till fritidshus får ske med hänsyn till terräng- och snöförhållanden kortast möjliga väg från område, väg eller led där färd är tillåten,
5. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, ta frö och skada vegetationen i övrigt t ex genom att gräva upp örter, gräs, mossor eller lavar,
6. beträda eller befara nedan angivna öar och skär eller komma den närmare strandlinjen än 100 m under tiden 15 april - 15 augusti, Malbådan, Nord-Slokisögern, Sör-slokisögern, Gräsögern-Lillklinthällorna tillsammans med norr om dessa liggande skär och Malgrundkallen, båtleden mellan Klintarna och Lillklinthällorna får dock utnyttjas,
7. tälta eller förtöja båt mer än tre dygn på samma plats utom när vädret ej medger fortsatt färd,
8. framföra motorbåt med större hastighet än sju knop närmare stranden än 100 m,
9. anordna hastighetstävlingar med motorbåtar,
10. skada eller bortföra vrak eller delar av vrak eller till sådant hörande fasta eller lösa föremål, vilka legat mer än 20 år i området.

Undantag från bestämmelserna jämlikt 8 och 10 §§ naturvårdslagen

Bestämmelserna enligt 8 och 10 §§ naturvårdslagen gäller ej

1. försvarsmakten,
2. sjöfartsverket för utmärkning av farleder och skötsel och underhåll av fyrar och andra anordningar som t ex sjömärken,
3. yrkes- och binäringsfiske samt åtgärd eller anläggning som behövs för detta och ej tillgodoser bostadsändamål,
4. ordinär tomt- och trädgårdsskötsel på bebyggd tomtplats,
5. åtgärder för naturreservatet och som framgår av i särskild ordning fastställd skötselplan.

Åtgärder eller aktivitet enligt ovanstående som kan tänkas medföra skada på naturmiljön eller störningar på djurlivet skall föregås av samråd med länsstyrelsen.

Bestämmelser enligt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

Holmönaturen inom naturreservatet skall vårdas på sådant sätt att nuvarande förhållanden består för framtiden.

Bestämmelser enligt annan lagstiftning

Enligt länsstyrelsens kungörelse den 23 februari 1961 råder under hela året förbud för obehöriga att bl a beträda Holmögadd.

3 ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Naturreservatet omfattar huvuddelen av Ängesön med undantag för den nordvästligaste delen, Holmöns östsida samt Stora och Lilla Fjäderägg, Grossgrundet och Gadden med tillhörande mindre öar.

Vidare ingår ett mindre område på Holmöns västsida, den s k Kammen vilken är ögruppens största klapperstensfält.

Holmögruppens berggrund, vilken består av för Västerbottens-kusten typiska ådergnejser, blottas i de talrikt förekommande hällmarkerna. Annars präglas ögruppens topografi av nord-sydligt orienterade drumlinryggar med mellanliggande svackor. Ställvis uppträder system av östvästligt orienterade års- eller ändmoräner. Terrängen är genomgående låglänt och den högsta punkten ligger cirka 20 m ö h.

Den småbrutna terrängen skapar förutsättningar för ett flertal olika vegetationstyper. Moränryggarna och hållmarkerna intas huvudsakligen av grandominerade barrskogar medan svackorna är utfyllda av vatten i olika avsnörningsstadier från havet och av myrmarker. Lövskog återfinns i kantzonerna och då främst längs stränderna där en mäktig albård ställvis finns utbildad. På södra delen av Ängesön växer björkskogar av maritim typ.

En viktig naturtyp i området är strandängarna, vilka i skyddade lägen ofta har en vidsträckt utbredning.

Ögruppens vegetationstyper finns redovisade på vegetationskarta.

Bland däggdjur som förekommer på Holmögruppen kan nämnas älg, räv och hare. Speciellt älgen och skogsharen har stora stammar.

Vikaresäl har tidigare haft viktiga uppehållsplatser runt Holmöarna.

Fågellivet är rikt, drygt 100 arter kan räknas som regelbundet häckande. Hotade och sällsynta arter ingår i fågelfaunan.

Bland kräldjuren är huggormen ställvis mycket vanlig.

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

Fornlämningar vittnar om att Holmöarna tidigt var bebodda. Bebyggelsen var länge koncentrerad till Holmön, där Byviken med sitt skyddade läge kom att utgöra hamn. Under 1700- och 1800-talen framväxte fiskelägen på Gadden och Stora Fjäderägg. De kvarvarande fiskestugorna är tillsammans med rösen, stenläggningar m m av stort kulturhistoriskt intresse.

Ögruppen drabbades hårt av ryssarnas härjningar på 1720-talet, då tre av ögruppens åtta hemman ödelades.

Öbornas viktigaste näringsfång var länge en kombination av fiske, sälfångst och jordbruk.

Fisket var länge huvudnäring och då särskilt laxfisket som kulminerade under 1800-talet. Säljakten bedrevs under vårvintern på havsisarna. I större omfattning jagades säl till slutet av andra världskriget.

Jordbruk finns belagt från 1500-talet. Odlingsmark fanns i anslutning till Holmö by, medan resterande delar användes för slåtter och skogsbete. På Ängesön slogs myrmarkerna och strandängarna och därefter släpptes kreaturen på bete. Grossgrundet användes för häst- och fårbeta.

Skogsbestånden på Holmöarna har alltid utnyttjats för vedfångst samt hus- och båtbyggnad. I samband med laga skiftet i början av innevarande sekel gjordes en större genomhuggning av skogen. Ett antal avverkningsposter har därefter i omgångar försålts till fastlandet.

3.3 Markanvändning

I dag återstår endast ett fåtal aktiva jordbrukare på Holmön. Det öppna landskapet kring Holmö by upprätthålls genom slåtter och fårbete. Kulturmärken inom reservatet hävdas ej längre. Fårbete förekommer förutom i byn även på Grossgrundet.

Skogsbruk, främst i form av husbehovsavverkning och brännvedsfångst bedrivs på den enskilda marken.

Fisket har alltså stor betydelse för de fast bosatta på Holmön. Ett 30-tal personer bedriver fiske som yrkesmässig binäring eller för husbehov.

Delar av området är välfrekventerade av det båtburna friluftslivet. Främst gäller detta Rössgrundet, Klintviken, Gåsflötan samt Stora Fjäderägg.

3.4 Tillgänglighet

Holmöarna nås endast med båt. Reguljär båtförbindelse finns mellan Norrfjärden på fastlandet och Byviken på Holmön.

På Holmön finns allmän och samfällid väg mellan Byviken och Rössgrundet på sydligaste delen av Ängesön.

3.5 Anordningar för friluftslivet

Vid Öllerskataviken på norra Holmön finns en iordningställd badplats med omklädningshytt och torrtoalett. Stig finns framdragen från Holmö by.

I länsstyrelsens regi har bl.a följande åtgärder utförts på ögruppen (se även karta, bilaga 5): uppröjning, spångning och utmärkning av stigar, byggande av vindskydd med sopmajor och eldstäder samt torrtoaletter. Vidare har skoterleder märkts ut i terrängen.

Nordissundet mellan Holmön och Ängesön har muddrats som statligt beredskapsarbete med länsstyrelsen som huvudman.

Hamnar för båtlivet finns bl a på Stora Fjäderägg, i Klintviken (naturhamn) och Rössgrundet (naturhamn).

Nödtelefoner finns på Stora Fjäderägg och Gåsflötan.

3.6 Inventeringar m m

Holmöarna har inventerats ur botanisk och ornitologisk synvinkel. En vegetationskarta över hela ögruppen har framställts av länsstyrelsen.

För den marina delen av reservatet har en inventering av makrofaunan på mjukbottnar samt en inventering av hårbottnar och grundområden genomförts.

Utförda inventeringar och rapporter m m som berör reservatet finns listade i bilaga 2.

II PLANDEL

1 DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Den övergripande målsättningen för områdets vård och disposition skall vara att uppnå och upprätthålla det tidigare beskrivna syftet med reservatsbildningen. Härvid skall hänsyn tas till strävandena att vidmakthålla en bofast befolkning på Holmöarna.

Inom vissa delar av reservatet som är av särskilt stort värde för det rörliga friluftslivet skall detta intresse prioriteras före den vetenskapliga naturvården. Aktuella delar behandlas närmare under "ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV".

1.2 Riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Skogsmarken

Mål: Målsättningen för vården och dispositionen av skogsmarken skall vara att bibehålla och bevara skogarnas variationsrika struktur och funktion som biotoper för växter och djur. I möjligaste utsträckning skall skogarna lämnas för fri utveckling.

Ett extensivt skogsbruk skall även fortsättningsvis få bedrivas inom delar av reservatet. Däremot är ett storskaligt skogsbruk med större kalhyggen inte förenligt med naturreservatet.

Beroende på ägarförhållanden, avtalade nyttjanderätter och den övergripande målsättningen för skogsmarkens hävd enligt ovan får skogsbruk bedrivas i området enligt följande.

A. SKOGAR PÅ DEN AV STATEN FÖRVARVADE MARKEN (625 ha)

Skogsbruk skall i princip inte bedrivas utan skogarna skall få utvecklas fritt mot naturskog/urskog.

Undantag gäller för de fall där de tidigare ägarna i avtal förbehållit sig rätten till årliga uttag av husbehovsvirke och brännved. Tio sådana avverkningsrätter finns, med ett tillåtet årligt uttag av sammanlagt 150 m³ sk.

Dessa husbehovsavverkningar får ske på de gamla fastigheterna efter samråd med länsstyrelsen. Länsstyrelsen kan dock komma att anvisa avverkningsposter på annan plats inom reservatet med motsvarande avverknings- och transportförhållanden.

B. SKOGAR PÅ DEN ENSKILDA MARKEN (550 ha)

Avverkning av virke och brännved som utnyttjas på ögruppen får ske. Döda eller döende träd liksom virke och brännved för försäljning utanför Holmöarna får ej avverkas utan tillstånd av länsstyrelsen. Tillstånd bör ej medges till upptagande av kalhyggen av någon storlek. Vägras tillstånd gäller naturvårdslagens ersättningsregler.

Riktlinjer för länsstyrelsens syn på åtgärder i skogsbruket

1. Avverkning bör ej ske på skogsklädda mindre öar, på hållmarker, klapperstensområden, myrmarker med tillhörande kantområden, vid sjöar och havsstränder, i kärr med högvuxenlövskog typ alkärr samt i björkskogsdominerade områden.
2. I första hand bör gran och björk avverkas, därefter tall.
3. Avverkningar skall i första hand utföras genom upptagande av mindre luckor om maximalt 30 x 30 m, eller alternativt som plockhuggning. Kommande avverkningar får ej läggas kant i kant med tidigare huggningsluckor intill dess att föryngring om minst 2 m höjd etablerats.
4. Hålträd, högstubbar och träd med stora risbon får ej avverkas. För större risbon gäller att en zon runt boträdet kvarlämnas intakt. Närmare upplysningar om vilka arter som är aktuella och storleken av den zon som skall sparas delges berörda markägare.
5. Enstaka, eller grupper av grova tallar och lövträd som i framtiden kan komma att fungera som boträd bör sparas, särskilt i anslutning till nu befintliga boträd.
6. Vindfällen och torrskog bör kvarlämnas vid avverkning (döda och döende träd får ej avverkas utan länsstyrelsens tillstånd).
7. Alla avverkningsarbeten och virkestransporter bör ske på sådant sätt och på sådan tid att skador på mark och skogsbestånd samt störningar av faunan så långt möjligt undviks.
8. Naturlig föryngring skall eftersträvas. Här erinras om reservatsbestämmelsernas förbud att dika, att använda kemiska bekämpningsmedel, att inplantera för området främmande växt- och djurarter och att tillföra växtnäringsämnen. Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att på skogsmark plöja eller utföra mekanisk markberedning.

Övrigt

Skogsbete får bedrivas som tidigare.

1.2.2 Vattenområden

Plan för dessa delar kommer att utarbetas när de marina naturinventeringarna utvärderats.

1.2.3 Faunavård

Dokumentation och uppföljning av faunan

Faunan ingår som en viktig beståndsdel i områdets skyddsvärde. Hotade och sällsynta djurarters numerärer inom reservatet skall dokumenteras och följas upp enligt bilagt inventeringsprogram. (Bilaga 3)

Skydd för faunan

Till skydd för fågellivet råder beträdnadsförbud för ett antal öar med tillhörande vattenområden. Aktuella områden finns angivna på den karta som tillhör reservatsbeslutet.

Utfodring av vilt

Utfodring får ske av örn och andra hotade och sällsynta djurarter. Länsstyrelsen skall närmare undersöka möjligheterna till och behovet av sådan utfodring.

1.2.4 Jakt och fiske

Jakt får bedrivas i enlighet med jaktvårdslagstiftningens bestämmelser. Hänsyn till faunan skall tas vid jaktens utövande.

På den av staten förvärvade marken inom reservatet har de forna ägarna rätt till jakt under 20 år, räknat från tillträdesdagen. Denna jakträtt är personlig och får ej överlåtas utan tillstånd från statens naturvårdsverk. Sådan överlåtelse skall kunna medgivas till medlem av säljarens familj eller till delägare i Holmöns skifteslag

Fiske får bedrivas i enlighet med fiskerilagstiftningens bestämmelser.

Delar av det samfälliga fisket i insjöar inom reservatet är överförda på naturvårdsfonden.

1.2.5 Disposition och skötsel av byggnader

Enligt reservatsbestämmelserna är det förbjudet att uppföra helt ny byggnad eller annan anläggning med undantag för på bebyggd tomtplats inom reservatet.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det vidare förbjudet att uppföra helt ny byggnad på bebyggd tomtplats och utföra till- eller påbyggnad eller ändra eller utnyttja byggnad eller anläggning för att tillgodose annat ändamål än det vartill den tidigare varit använd samt att förändra byggnads- eller anläggnings yttre utseende med undantag för målning i falurött eller brunt.

Fiskestugor med tillhörande anordningar och markområden på samfällid mark inom reservatet ägs av Holmöns byamän.

På den av staten förvärvade marken har de tidigare ägarna som regel förbehållit sig nyttjanderätten till stugor, båtplatser o dyl inom avgränsade områden. Avtal om sådana markupplåtelser har träffats. Vidare har ett tiotal bebyggda markområden avstyckats.

Dokumentation

Länsstyrelsen har låtit dokumentera samtlig bebyggelse inom naturreservatet med avseende bl a på läge, ägarförhållanden, användningssätt, storlek och färgsättning.

Denna dokumentation skall bl a tjäna som underlag för tillsynen av naturvårdsobjektet.

Övrigt

Byggnader och tomtmark skall hållas i vårdat skick. Beträffande byggnader m m på statlig mark vilka kvarstår på enskilda ägare gäller att de villkor som anges i avtalen om markupplåtelse beaktas.

Länsstyrelsen svarar för underhåll av byggnader som ägs av naturvårdsfonden.

Fortifikationsförvaltningen har ansvaret för underhållet av militära anläggningar.

Sjöfartsverket svarar för underhållet av fyrar med tillhörande byggnader.

Berörda ägare svarar för underhållet av övrig bebyggelse.

1.2.6 Fornvård

Inom naturreservatet finns ett knappt 30-tal registrerade fasta fornlämningar, vilka finns förtecknade i bilaga 4.

Samtliga är uppbyggda av sten och så belägna att något egentligt vårdbehov ej föreligger.

2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Inom delar av naturreservatet som är av betydelse för det rörliga friluftslivet skall detta intresse gå före den vetenskapliga naturvården.

Aktuella områden är främst sådana där det går att lägga till med båt, såsom Rössgrundet, Klintviken och Stora Fjäderägg. På dessa platser skall allmänhetens friluftsutnyttjande underlättas genom enkla anordningar. Rössgrundet skall härvid tjäna som replipunkt för friluftslivet inom reservatet.

Inom övriga delar av området skall anordningar för friluftslivet begränsas.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Nuvarande förhållanden innebär en periodvis hård belastning på den reguljära båtförbindelsen mellan Holmön och fastlandet.

En ny båt med större kapacitet har dock nyligen satts in.

Den samfällda vägen på Ängesön skall även fortsättningsvis kunna disponeras av besökare. Staten har genom förrättning iklätt sig del av kostnadsansvaret för vägunderhållet.

2.2.2 Friluftsanordningar

Tilläggsplatser för båtar

Rössgrundet, Klintviken, Stora Fjäderägg och Gåsflötan utnyttjas i stor utsträckning av det båtburna friluftslivet.

Utförda åtgärder har redovisats under punkt 3.3.5 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden.

Ytterligare åtgärder är för närvarande inte aktuella.

Övernattingsstugor

Ett par övernattingsstugor av enkel typ bör uppföras på Rössgrundet. De skall vara öppna för allmänheten och ej kunna reserveras för enskilt bruk. Exteriörmässigt skall stugorna anpassas till ögruppens byggtradition. En byggnation förutsätter bl a att avtal om markupplåtelse med berörda markägare kan träffas.

Bad- och rastplatser

Befintliga anordningar har redovisats under punkt 3.3.5 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden.

Ytterligare åtgärder är för närvarande inte aktuella.

Badplatsen vid Öllerskataviken underhålls av Umeå kommun.

Tältplatser

Behov att anlägga särskilda tältplatser har inte aktualiserats. Utvecklingen bör dock följas upp.

Stigar

Utförda arbeten har redovisats under punkt 3.3.5 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden. Åtgärder härutöver är inte aktuella.

Skoterleder

Enligt reservatsföreskrifterna gäller förbud att på land framföra motordrivet fordon annat än på anvisade vägar och leder. Bestämmelserna gäller ej vintertid fast bosatt befolkning på Holmöarna samt markägare för skötsel och tillsyn av sin mark.

Fritidshusägare och tillfälliga besökare får på land endast färdas på i bilaga 5 markerade leder. Transporter till fritidshus får ske med hänsyn till terräng- och snöförhållanden kortast möjliga väg från dessa leder. På havsisarna skall fri färdselrätt gälla.

Sanitära anordningar

Sanitära anordningar utöver de i texten beskrivna är ej aktuella.

2.2.3

Renhållning

Områden med anordningar för friluftsliv och andra av allmänheten välbesökta platser skall hållas i vårdat skick.

Omhändertagande av sopor m m skall ske i enlighet med kommunens renhållningsordning om ej annat överenskommes.

2.2.4 Övrigt

Kustbevakningen ansvarar för tillsynen av nödtelefonerna på Stora Fjäderägg och Gåsflötan.

För alla anordningar på enskild mark inom naturreservatet gäller att skriftliga avtal träffas med berörda markägare.

2.2.5 Information

Besökande skall ges information om Holmögruppens natur- och kulturhistoriska förhållanden, möjligheter till friluftsliv m m samt de bestämmelser som gäller för naturreservatet.

En informationscentral med foldrar, kartor, textmaterial m m skall anordnas vid Byviken. Frågor rörande placering, dimensionering, utformning m m utreds vidare. Lokalfrågor bör lösas i samråd med kommunen.

Folder har framställts och skall finnas tillgänglig på passbåten mellan Norrfjärden och Holmön, informationscentralen vid Byviken samt i övernattningsstugorna på Rössgrundet.

Provisoriska informationsskyltar finns uppsatta vid bl a Byviken, Rössgrundet och Stora Fjäderägg. Befintliga skyltar ersätts med permanenta informationstavlor på följande platser: Byviken, Rössgrundet, Klintviken, Gåsflötan, Stora Fjäderägg samt Öllerskataviken.

Öar med beträdnadsförbud har skyltats i enlighet med naturvårdsverkets anvisningar.

2.2.6 Utmärkning

Naturreservatets landgränser har utmärkts i enlighet med svensk standard.

2.2.7 Ansvarsförhållanden

Länsstyrelsen har i egenskap av naturvårdsförvaltare ansvaret för att föreskrivna åtgärder m m genomförs samt att befintliga anordningar för friluftslivet etc underhålls om inget annat uttryckligen sägs i planen.

3 TILLSYN

Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen inom naturreservatet.

Tillsynstjänster får köpas på ögruppen. Härvid bör fast bosatta Holmöbor ges företräde. Avtal och arbetsinstruktion skall upprättas för detta.

4 DOKUMENTATION

För att inte syftet med reservatet på sikt skall hotas är det nödvändigt att viktigare händelser dokumenteras.

Exempel på sådana viktigare händelser är:

- Nedskräpning och slitage i anslutning till båtplatser, övernattningsstugor, rastplatser, stigar m m
- Störningar av faunan på grund av friluftslivet.

Ansvar för att sådana händelser dokumenteras åvilar naturvårdsförvaltaren.

5 REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN

Föreliggande skötselplan är upprättad med utgångspunkt från rådande situation. Ändrade förhållanden i framtiden, som idag inte kan förutses eller anges, kan påkalla ett behov av revidering av planen.

Initiativ till detta kan tas av länsstyrelsen, kommunen och markägarna.

De övergripande principer för vård och förvaltning som angivits i planen skall dock gälla framgent.

6 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Ekonomisk utredning

En ekonomisk flerårsplan avseende kostnader och intäkter för naturvårdsförvaltningen har upprättats, se bilaga 6.

Finansieringsplan

Bekostas av staten: åtgärder för vård och underhåll av anordningar för friluftslivet m m samt del i vägunderhåll, faunatillsyn, allmän tillsyn och renhållning där inte annat överenskommits.

Bekostas av enskilda, kommunen, sjöfartsverket etc: anordningar som ägs eller nyttjas av annan än naturvårdsförvaltaren/naturvårdsfonden ansvarar respektive ägare eller nyttjare för ekonomiskt om inte annat överenskommits.

Frågor som utreds vidare

Finansiering och förvaltning av: övernattningsstugor på Rössgrundet samt informationscentral vid Byviken.

Holmöarna. Förteckning över inventeringar, rapporter m m

Arvidsson, Th	1931	Växtgeografiska notiser från Norrland 3-4 - Botaniska notiser.
Bergman, A, Lundberg, P och Olsson, H	1984	Flyttfågelstudier vid Holmögadd - Fåglar i Västerbotten 9:44-50.
Emsing, C	1941	Glimtar från en fågelinventering vid Västerbottenskusten. - Svensk jakt -79:199-208.
	1942	Sällsynta häckfåglar vid Västerbottenskusten - Svensk jakt 80:421-423.
	1956	Holmöarna - Natur i Västerbotten och Norrbotten. Stockholm. s. 175-180.
Ericsson, L	1970	Naturvårdsinventering över delar av Holmön och Ångesön. Länsstyrelsen i Västerbottens län. Stencilerad rapport.
	1980	Vegetationskarta över Holmöarna. - Länsstyrelsen i Västerbottens län. Meddelande nr 6.
Ericson, L W	1984	Holmöarnas kustfåglar - Fåglar i Västerbotten 9:51-74
Grapengiesser, D	1922	En blick på Holmöarnas flora - Botaniska notiser s. 313.
Holm, O	1923	De bottniska själarnas levnadsvanor. - Västerbotten s. 74-93.
	1925	Fågellivet på Holmögadd - Västerbottens läns jaktvårdsför. årsbok s. 99-104.

Häger, A
och Rehn, K-H	1974	Fåglar på Holmöarna. -
Länsstyrelsen i Väster-
bottens län. Stencilerad
rapport.
Kolthoff, K	1936	Några ord om fågellivet
på Holmögadd. - Fauna
och flora s. 255-262.
von Post, G H	1946	Fågellivet på öar, skär
och stränder längs
Västerbottenskusten.
- Västerbotten s.66-83.

Inventeringsprogram för den högre faunan inom Holmöreservatet

Bakgrund

De första inventeringarna påbörjades redan på 1940-talet i regi av länets jaktvårdsförening. Under de följande årtiondena inventerades ögruppen regelbundet med inriktning på såväl däggdjur som fåglar. Tyvärr finns mycket litet publicerat från dessa undersökningar.

1973 genomfördes en fågelinventering under två dygn på försommaren av ett stort antal ornitologer från Västerbottens ornitologiska förening (Häger & Rehn 1974). Denna inventering omfattade dock ej de mindre öarna i ögruppen.

1983 genomförde länsstyrelsen en noggrann inventering av hela ögruppens kustfågelbestånd (Ericson, L, 1984).

Befintlig kunskap

Däggdjur

Det jaktbara viltets stammar torde vara ganska väl kända, ffa älgstammen. Motsatsen gäller smågnagarna och deras populationsvägningar samt ögruppens nuvarande funktion som uppehållsplats för säl.

Kräldjur

Bristande kunskap om vilka arter som förekommer samt deras status.

Fåglar

Artsammansättningen är tämligen väldokumenterad vad avser landfågelfaunan genom 1973 års inventering. Kustfågelbeståndets nuvarande status är väl känd med avseende på både artsammansättning och numerär.

Underhand har boplatser för en del hotade och störningskänsliga fågelarter inrapporterats till länsstyrelsen.

Inventeringsprogram

Syfte

Att följa förändringar i olika arters stammar bakåt och framåt i tiden. Denna dokumentation skall därefter bli tjäna som underlag för eventuella faunavårdande insatser i området.

Genomförande

- Befintligt inventeringsmaterial på jaktvårdsföreningen eftersöks.
- Kustfågelbeståndets utveckling följs upp regelbundet, lämpligen vart femte år.
- Hotade och sällsynta arters stammar följs upp enligt:

A. Årligen Gråsäl
 Vikaresäl
 Havsörn

B. Vart Grågås
 tredje år Fiskgjuse
 Lärkfalk
 Labb

C. Vart Smålom
 femte år Storlom
 Trana

Ansvar

Länsstyrelsen ansvarar för att inventeringsprogrammet genomförs och att de olika delmomenten dokumenteras.

Fornlämningar, Holmöns socken

Nr	1	3 rösen (Kammen)
"	2	2 rösen
"	3	Ödekyrkogård
"	4	Inhägnad
"	5	Kompassros (ej inritad på kartan)
"	6	Röse och högformiga stensättningar
"	7	Röse
"	8	Fornlämningsområde
"	9	Fornlämningsområde
"	10	Stensättning
"	11	Formminnesområde
"	12	2 stensättningar
"	13	2 Stensättningar
"	14	Ryssugn
"	15	Röse
"	16	Stensättning
"	17	3 stensättningar
"	18	Röse?
"	19	Stensättning (Kammen)
"	20	Fyrtorn
"	21	Stensättningar
"	22	Postament
"	23	Röse?
"	24	Stensättning
"	25	Röse?
"	26	2 stensättningar
"	27	Labyrint
"	28	Fyrtorn
"	29	Labyrint
"	30	Kompassros
"	31	3 stensättningar
"	32	3 stensättningar
"	33	Fornlämningsområde
"	34	Fornlämningsområde
"	35	Kompassros
"	36	Labyrint
"	37	Fornlämningsområde
"	38	Kompassros

Beräknade kostnader och intäkter för naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsobjekt: Holmöarna

Kommun: Umeå

Län: Västerbotten

Åtgärd	Dagsverks- åtgång Bå 1 - 5	Kostnad, kr Bå 1 - 5	Intäkter, kr Bå 1 - 5
Uppskyltning (reservatstavlor)		10 000	
Tillsyn	10/år	15 000/år	
Renhållning	15/år	20 000/år	
<u>Underhåll</u>			
- friluftsanordningar	5/år	5 000/år	
- samf väg; Ängesön		5 000/år	
<u>Faunavård</u>			
(- utfodring)	(3/år)	(5 000/år)	
- inventering		15 000	
Fiskerättsupplåtelser			1 000/år
SUMMA	30/år (33/år)	25 000 + 45 000/år (50.000/år)	1 000/år